

„Počkej, Leni, my máme doma hodně klíčků od všelijakých kufrů. Já je přinesu - až bude po mikulášské - a budeme si tu spolu hrát. Ano?“

„Toni, prosím tě, přines ty klíčky, snad se opravdu některý hodí! Ale zítra jsou všichni doma a pozítří je ta slavnost, tak nevím, kdy to otevřeme.“

Potom dala Toni kufřík zpátky a zase si u mne sedla a řekla: „Leni, chceš být mou věrnou kamarádkou?“

Odpověděla jsem jí: „Ano!“

Ona se ke mně nahnula a políbila mě na čelo. Potom mi řekla: „Holky nás hrozně nenávidí, že jsme při panu učiteli. Víš, tuhle psaly paní učitelce Schwarz a nám nic neřekly. Ale já jsem viděla, jak to v jejich partě podepisovaly. Je jich pořád víc než nás: dvacet proti osmi. Ale nemrzí mě to! - Potom mi

Helena řekla, že by mi pověděla, co bylo v tom psaní, kdybych jí dala svoji svačinu. Hned jsem jí svačinu dala a ona mi to prozradila. Psaly prý, jak nás nový pan učitel prohání v učení a jak mluví proti všemu pokroku Německa. Psaly, že byl v koncentráku a že to není dobrý Němec. A prosily paní učitelku, aby se k nám vrátila a zase nás učila. Taky slibovaly, že by byly hodné. A podepsaly dopis - hádej jak!“

„Jak? To vím. To si mohu myslet. - Víš, Toni, mně ti je někdy tak teskno!“

„Z holek?“

„Ne. Ale z toho, že se na všechno dívám jinak. Když se všichni radují, mně to bývá jedno. Když se na něco zlobí, mně se to zdá zbytečné. Teď je mi jedno, co napsaly. A taky je mi jedno, že nás nenávidí.“

„Jak to?“

„Tak. Jako by se mě to netýkalo.“

„A co se tě týká?“

„Jen zpěv a potom taky řeka a květiny a Schwarzmühle a ty, Toni. A taky všechno, co se mi zdává, co tady není, ale co přece je... Podej mi, Toni, Jarmilu!“

Potom jsem se dlouho dívala na vystřihovací panenku, až se Toni divila, co na ní mám. Vlastně to ani není panenka, není to žádná holčička v dirndlu, jako bývají druhé panenky, je to velká slečna. Má na sobě kombiné, ale přes ně se mohou dávat různé šaty, třeba zelené nebo bílé - a potom je Jarmila nejkrásnější. Má velké modré oči a usmívá se, má hnědé vlasy a mně se zdá, že se lesknou a že jsou živé.

„Dřív to byla hraběnka Esterházy, ale teď je to někdo jiný, heč - chtěla bys vědět, kdo je to, vid'?“

„Chtěla, Leni, chtěla!“

„Tak dobrá, dovíš se to, ale až k Mikuláši! Až dostaneš

psaníčko a v něm bude, kdo je to Jarmila, bude to ode mne.“

Potom už musela jít domů a já jsem dělala, že spím, protože jsem nechtěla s našimi mluvit. Netýkaly se mě jejich řeči. Raději jsem si v duchu zpívala píseň:

Hle, skví se v svaté noci zář!

Zítří, už zítří budu andělem!

Ráno jsem řekla při snídani (nebyl chléb a maminka nám opekla každému brambor) jen tak, může si toho všimnout, kdo chce, a kdo nechce, všítat si nemusí:

„Vezmu si, babičko, košíček na kolíky a v tom budu mít psaníčka, co přinesu, až budu odpoledne dělat anděla. Ano?“

„I vezmi, vezmi!“

„Jen ho nerozbij!“ řekla maminka.

Chtěla bych jim mnoho povídat o tom andělu, ale všichni hned vstali a šli. Jenom babička si připravila žehličku a žehlila tu košili dřevěným uhlím (ještě od Lidojeda) a povídala, jak budeme teď žehlit, když nejde ani plyn, ani elektrina a když nemáme čím topit.

Potom mě oblékla a dala mi ta křídla a čelenku a košíček a já jsem si stoupla ke kamnům a zpívala jsem *Hle, skví se v svaté noci zář!* – a najednou babička začala plakat víc a víc, tiše jí padaly slzy na modrou zástěru. Ale já jsem k ní nešla, já jsem chtěla, aby se mi nezkazilo to nejhezčí místo na konci:

„...neb láska, neb láska, neb láska stromek zdobívá.“

Babička sepjala ruce a povídala z druhého konce kuchyně a dívala se pořád na mne: „Kdyby tě tak, dítě, viděli i rodiče!“

A najednou tu stál Raul a skákal po jedné noze a dělal: „Bú, bú, anděl letěl z nebe a spadl do hnoje, bú, bú!“

Potom řekl: „Ten Baum je ale idiot a pámbíčkář! Vychovává je nejapnými pověrami. Svět se zhroutil a my místo na odplatu myslíme na Jezulátka a Mikulášičky. Tomuhle by se měl udělat konec, tohle vede k zženštilosti pokolení.“

„Raule, mohl bys mít trochu ohledu k dítěti a úcty ke stáří!“

„Aha, pohřební řeči!“ řekl a řítil se do pokoje. Sedl si ke stolu a psal pozvánky na plenární schůzi demokratické mládeže. Bylo slyšet, jak si k tomu píská *Die Fahne hoch!* Nevím, ale zdá se mi, že tahle píseň byla v oblibě za Hitlera a že se ke schůzi demokratické mládeže hodí jako pěst na oko.

Babička si třeba myslela, že mi Raul těmi řečičkami pokazí anděla, ale ne! To, co bude odpoledne, to je „onen svět“.

Ve tři hodiny jdeme a už jsme tam. Babička nese košili přes ruku a křídla nesu já. Zlatou čelenku máme v košíčku. Pan učitel Baum nás vítá: „To je dobře, že jsi přišla, už jsem myslel, že to bude bez anděla.“

Na stolku leží již kopa psaníček a obrázků v obálkách. Už to mám všecko v košíčku, už jsem oblečena, už se řadíme a jdeme. Jdeme do naší třídy, ale tam jsou jenom poslední tři lavice. Ostatní jsou v chodbě. Stupínek je krásně upravený, polovina tabule je zlatá a polovina černá, to je jako nebe a peklo, jinak je všude plno červených proužků látky, pan učitel na to dal svůj starý prapor.

„Těšil jsem se, jak bude v slavnostních dnech vesele vlát vedle naší vlajky i sovětská – ale kdepak! Ten sen se rozplynul a k srpu a kladivu se u nás zase nesmíme znát.“

„Jen abychom neměli ještě jednou tu klikatinu!“ řekla babička. To myslela hákový kříž.

A on na to:

„Snad nás nenechají, paní Freiwald!“ A dodal: „Je to hořké, to vybírání mezi Němcem a člověkem!“

„Můj Raul,“ povídá babička, „nevybíral. On to spojoval.“
„To by bylo nejkrásnější,“ usmál se pan učitel.

My se stavíme na stupínek a už to začíná, už udělal Mikuláš pár kroků vpřed a začal říkat pěknou báseň – asi ji složil pan učitel – jak přišel odměnit dobré a pokárat zlé a že je na světě pro všechny dost místa a že tu můžeme všichni žít v přátelství. A hlavní je, aby měl člověk druhého člověka ve vážnosti a že pýcha předchází pád.

Potom čert říkal básničku o nafoukanci, který si myslí, že nad něho není. Bylo to tuze směšné říkání a Anne Lore to krásně přednášela. Ona je vůbec tuze nadaná dívka, ale má takové husté srostlé obočí, a když se podívá, už má člověk dost. A potom taky moc křičí.

Ale druhou polovinu toho přednášení jsem už ani neslyšela, jen jsem si v duchu dávala tón, kterým začnu. Pak už nic nevím, pak už jsem nestála ve třídě na stupínku, ale byla jsem někde docela jinde, kde je světlo a teplo a kde to nádherně voní po jasmínu.

Ale dívky už si chtěly rozdělovat psaníčka, tak potom nastal hned velký hluk, jenom pan učitel mě vzal za ruku a řekl: „Ty jsi můj slavíček, vid!“

Přikývla jsem, ale ani jsem nevěděla, k čemu to kývám. Přece jsem nechtěla kývat na to, že jsem slavíček, když vím, že zpívám tak trochu dobře.

Nastala mi úloha rozdělovat lístky podle jmen, a když jich bylo víc na hromádce, vzal je čert a roznášel. Dostala jsem taky pět psaníček, ale pro čerta jich tam bylo přes dvacet. Já jsem – podle babiččiny rady – poslala všem dívkám, aby to nebylo nikomu líto. Kreslit jsem nic nemohla, bylo mi přece špatně, jenom jsem napsala:

Přátelství je nejuzácnější kvítko. Zalévej je! Leni.